

Electronic Publishing

و یا از طریق گردش بر گه‌ها انجام می‌گرفت، ترقی دادند. این کار در مؤسسات دانشگاهی و جوامع علمی که گروه‌های علاقه‌مند دور هم جمع می‌شدند تا اهدافشان را توسعه دهند، انجام می‌گرفت. ناشران می‌توانند یکی از موارد زیر باشند: شرکتها، جوامع، دانشگاهها، گروههای آموزشی، مؤسسات و افراد شخصی که تمام وقت و یا پاره وقتند. اینها بر اساس اهداف و دیدگاهشان تفاوت می‌کنند و بسیاری از ناشران کوچک صرفاً افرادی هستند که کارهایی شامل ویراستاری، تولید، بازاریابی، فروش، توزیع و... را بر عهده دارند.

انتشار همواره با چاپ و یا تکثیر سند و اطلاعات ضابط شده که به دقت چک شده و دقیقاً مورد بررسی قرار گرفته و اصل، جامع و فراگیر بوده، در ارتباط است. تا همین چند وقت پیش، فرایند انتشار، سنتی و انزواطلبانه بود. به طور کلی انتشار، یک تجارت خیلی بزرگ دارای چند ابر شرکت محاط بر موضوع می‌باشد. گروههای اصلی انتشار شامل انتشار مدرسه‌ای، انتشار حرفه‌ای، انتشار کتب درسی، آثار مرجع، واژه‌نامه‌ها، دایره‌المعارف‌های چند جلدی و... می‌باشد. فعالیت‌های پایه در انتشار شامل انتخاب، ویرایش (نسخه و زبان)، طرح و تصویر، ترجمه و نمایه‌سازی، تولید، ارتقا، بازاریابی، فروش، و توزیع می‌باشد.

۲- تاثیر فن‌آوری‌های نوین

یک پیغام اطلاعاتی شامل سه جزء زیر می‌باشد:

(۱) محتوای اطلاعات که معنای پیغام را می‌رساند؛

(۲) فرم اطلاعات که شامل دو بخش زیر می‌باشد:

(الف) فرمت اطلاعاتی، نوع اطلاعات می‌باشد مانند متن، مدل‌های ریاضی اطلاعات عددی و (ب) ساختار اطلاعاتی روش‌های بیان محتوای

روش‌های جاری در انتشار و تحویل اطلاعات الکترونیکی

نویسنده: سیریکینیدی سوپا رانو^۱

مترجم: علی خاکپور^۲

(khakpour@majlislib.com)

پایه دورهای در جهان یافت می‌شود اساساً در راستای توسعه دسترس پذیری و قابلیت‌های اطلاعات کار زیادی انجام نشده است. اصول ابتدایی فهرست‌نویسی هنوز هم، چه به صورت چاپی و چه به صورت الکترونیکی یا فهرست‌های پیوسته قابل دسترسی عموم^۳ در فهرست‌ها به کار

می‌رود. خدمات ثانویه مانند خدمات چکیده‌نویسی و نمایه‌سازی، مطالب نشریات را تحت عناوین چکیده‌نامه‌ها و نمایه‌ها پوشش می‌دهند. فهرست مطالب جاری یکی از عملی‌ترین ابزار برای دستیابی به مقالات در نشریات پایه است. با در نظر گرفتن هزینه‌های صحافی اطلاعات منتشره، کتابخانه‌ها دیگر از پس فراهم‌آوری تمامی آثار منتشره مرتبط بر نخواهند آمد و این شامل کتابخانه کنگره (ایالات متحده)^۴، کتابخانه بریتانیا (انگلستان)^۵، کتابخانه ملی مجلس (ژاپن)^۶ و دیگر

کتابخانه‌ها^۷ می‌شود. به نظر می‌رسد تعداد آثار منتشره در هر پانزده سال دو برابر شده و تنها راه جلی مؤثر در برابر این تکثیر، آشنایی با نشر و ارتباط الکترونیک از طریق شبکه‌هاست.

۱- فعالیت‌های انتشاراتی

چاپخانه‌ها فرایندی را که قبلاً از طریق کلام

چکیده: این مقاله به اختصار فعالیت‌های انتشاراتی و تاثیر فن‌آوری‌های جدید بر انتشار و تحویل اطلاعات الکترونیکی را ارائه می‌کند. این مقاله همچنین روشهای چندگانه (هیبرید)، مانند دسترسی پیوسته، ازدیاد اطلاعات، و ضمیمه‌سازی و به‌روزرسانی اطلاعات، تحویل، راه‌ها و روشهای دستیابی از طریق خدمات پیوسته شرکتها و ناشران تجاری را بیان می‌کند. اینترنت، رسانه‌های مغناطیسی، خدمات فکس و کتابخانه‌های دیجیتال شخصی یا پایانه‌های اینترنتی هوشمند در این مقاله مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. این مقاله با بحث تبدیل انتشار اطلاعات به تولید رسانه‌ای، نیاز به جهانی شدن قوانین مالکیت فکری، و جایگزینی عبارت اشتراک بجای عبارت اجازه استفاده از اطلاعات پایان می‌یابد.

مقدمه

اولین آثار منتشره در حوزه کنترل کیفیت و معرفی مفاهیمی مانند موافقت و تایید چاپ در سال ۱۶۶۵ منتشر شد. این آثار شامل نشریه Scavans^۲ چاپ پاریس و معاملات فلسفی^۳ چاپ لندن بود. امروزه حدود ۷۰۰۰۰ اثر منتشره

J-50
Electronic Information Sources

اطلاعاتی است مانند زبان بکار رفته در متن یا نوع نمودارها؛

۳) رسانه اطلاعاتی بسته‌ای است که اطلاعات در آن تحت کنترل در آمده و مبادله می‌شود؛ خواه روی کاغذ باشد خواه روی فرمت الکترونیکی.

هنگامی که فن بازچاپ (reprography) برای اولین بار معرفی شد، اصل مالکیت فکری را تهدید کرده و به چالش کشید. وقتی رایانه تبدیل به ابزاری قوی برای حجم بالای پردازش اطلاعات گردید، کار مرجع همراه با منابع چکیده‌نویسی و نمایه‌سازی، اولین مواردی بودند که باید به پایگاه‌های الکترونیکی تبدیل می‌شدند. برای دیجیتالی کردن متن کامل مقالات زمان بیشتری صرف شده است. این امر می‌تواند به بی‌ریایی صفحات رایانه در خواندن متن منتسب گردد. اگر چه پذیرش مطالعه از روی نمایشگرها روبه فزونی دارد، اما در بیشتر مواقع از اطلاعات پرینت گرفته شده و سپس مطالعه می‌گردد. نسل بعدی یقیناً تمایل بیشتری به متون رایانه‌ای خواهد داشت. در عصر الکترونیک، موانع مابین ارتباطات غیر رسمی و انتشارات رسمی در حال زوال است. ارتباطات، تمامی مقالات ارائه شده برای چاپ، مقالات تأیید شده برای چاپ در نشریه‌های خاص، انتشارات دارای شماره مقالات، تاریخ نشر و غیره را پوشش می‌دهند.

تغییراتی که در حوزه چاپ و نشر در حال وقوع است بیشتر به یک انقلاب شبیه است تا به انتقال (تبدیل). گسترش روشهای الکترونیکی ارتباط، به میزان بسیار زیادی، برای جامعه استفاده کننده در تسهیل انتقال سریع عقاید و نظرات بین

آنان مفید بوده است. این کار بدون هیچ مانعی و در هر کجای جهان انجام شدنی است. ورود اینترنت بعنوان رسانه پیام‌رسانی تحقیقاتی به طور وسیعی در حال ایجاد تأثیر عمیق‌تری بر روی رابطه بین مؤلف و خواننده است. گسترش‌های عمده شامل حروفچینی، بازیابی متن و نقطه، ذخیره‌سازی شبکه‌های محلی و غیر محلی، رایانه‌های شخصی، محل کار، چاپگر لیزری، رایانه شبکه‌ای، اینترنت، اینترنتها، جاوا،^{۱۱} خبر پراکنی دیجیتالی و غیره می‌باشد. بسیاری از محصولات جدید بر اساس فرامتن و دیگر نظام‌های جستجو از طریق تسهیلات قابل اشاره وارد می‌شوند. خدماتی نظیر هشدارها، با تکیه بر مشخصات فردی احتمالاً به وجود خواهد آمد. صنعت اطلاعات در حال کار بر روی فرآیندها و نماینده‌های اطلاعاتی است. اطلاعات می‌تواند در سطوح مختلف، جستجو و ارائه شود؛ در حالی که از زبان نشانهای عمومیته یافته استاندارد^{۱۲}؛ که خود شامل یک نمایه‌سازی غنی است، استفاده می‌کند. دنیای جدیدی برای شبیه‌سازی سه بعدی اسناد صوتی و تصویری، با توجه به چند رسانه‌های، ممکن خواهد شد. واقعیت مجازی به نگرش جدیدی اجازه ظهور خواهد داد و می‌تواند بطور گسترده‌ای به طراحی، تولید، تعلیم، فراگیری از راه دور و آموزش از راه دور بیانجامد. آینده از آن اینترنت گسست^{۱۳} خواهد بود که ترکیبی است از تلویزیون کابلی - دیجیتالی و یک خط تلفن برای ارتباطی تعاملی.

۳-۳-۱- تحویل اطلاعات
تمامی روشهای متفاوت تحویل اطلاعات، اعم از پیوسته، لوح فشرده^{۱۴} و دیسک لِرزان، دارای

مزایای مربوط به خود بوده و هیچکدام برای تمامی انواع اطلاعات نمی‌توانند مناسب باشند. تحویل پیوسته و اینترنتی در جایی که کاربران براحتی می‌توانند به شبکه وصل شوند و برای حجم کوچکی از اطلاعات مناسب است؛ در حالی که لوح فشرده در جاهایی که نیاز زیادی به روز بودن نباشد، بکار می‌آید. یک کاتالوگ (فهرست) قطعاً می‌تواند حجم زیادی از اطلاعات ثابت (مثل بخش‌ها، شماره قطعات و نمودارها) را در خود جای دهد ولی کاربران ممکن است بیشتر به اطلاعات پویا (مانند لیست به روز شده و اطلاعات قیمت)، که معمولاً تغییر می‌کند، نیاز داشته باشند. این امر می‌تواند به راه حل‌های چند گانه (هیبرید) در تحویل اطلاعات بیانجامد. راه حل‌هایی که حجم کمی از اطلاعات قابل دسترسی از طریق الکترونیکی را تحویل نمایند و آنرا با اطلاعاتی از منبع دیگر، که در یک رسانه متفاوت تحویل شده، تقویت نماید این روش‌ها امروزه توسط ناشران و آژانس‌های خلاق بکار گرفته شده‌اند.

۱-۳-۲- راه حل‌های چند گانه (هیبرید)
راه حل‌های چهار گانه زیر می‌توانند به طور مؤثری بر اساس مشخصات اطلاعات منتشر شده و اینکه کاربران چگونه به آن دسترسی دارند استفاده شوند:

۱) اتصال پیوسته: منظور ایجاد ارتباط با یک خدمت پیوسته یا به عبارت دیگر یک گروه محاوره تجاری پیوسته، یک گروه خبری اینترنتی و یا یک خدمت رسان^{۱۵} اطلاعات اینترنتی است. این امر می‌تواند به ارزش عنوان یک لوح فشرده تجاری بیافزاید؛ که این مسأله خود به گروه‌های مباحثه‌ای پیوسته منابع اطلاعاتی مرتبط می‌شود؛

۲) افزایش اطلاعات: منظور ضمیمه نمودن اطلاعات محلی است که بر روی لوح فشرده قرار گرفته و دارای اطلاعاتی است که مرتباً و به سرعت در حال تغییر بوده و معمولاً بصورت پیوسته تحویل می‌شود؛

۳) ضمیمه‌سازی اطلاعات: این امر با استفاده از خدمات درخواست از طریق نمابر انجام شده و اطلاعات ریزی را که به داده‌های لوح فشرده ضمیمه می‌شود، ارسال می‌دارد؛ و نهایتاً

۴) به روز سازی اطلاعات: منظور تغییر

اطلاعات در یک آرشیو محلی مانند یک لوح فشرده است که هم زمان با ارائه اطلاعات، به روز شده است. این امر بدون تغییر دیسک لوح فشرده انجام می‌شود ولی آخرین اطلاعات را بر روی دیسک سخت کاربر ذخیره می‌نماید.

۲-۳- راه‌ها و روش‌های دستیابی

استفاده مؤثر از راه‌حل‌های چندگانه به وجود راه‌ها و روش‌های دستیابی به اطلاعات بیشتر بستگی دارد. این امر می‌تواند از طریق راه‌های زیر انجام پذیرد:

■ خدمات پیوسته تجاری مانند آمریکا آن‌لاین^{۱۶} و کامپیوسرو^{۱۷} که هم محل بحث عمومی و هم محل بحث اختصاصی را برای تولید کنندگان اطلاعات، پست الکترونیک و تسهیلات کنفرانس الکترونیکی را از روی قیمت ایجاد می‌کند که خود از لحاظ اقتصادی مقرون به صرفه بوده، دارای تعداد بیشتری استفاده کننده خواهد بود؛

■ خدمات پیوسته ارائه شده توسط ناشران به عنوان بخشی از ارائه محصول با تعداد کم استفاده کننده؛

■ استفاده از اینترنت که می‌تواند تمامی راه‌حل‌های چندگانه را توانمند سازد؛

■ رسانه‌های مغناطیسی مانند دیسک‌های لرزان برای حجم کم اطلاعات به روز شده مناسب می‌باشد؛ و بالاخره

■ تهیه امکان درخواست از طریق نامبر؛ یا به طور مستقیم یا از طریق خدمات قراردادی.

روش‌های دیگر تحویل اطلاعات به صورت الکترونیکی، می‌تواند از طریق کتابخانه دیجیتال شخصی^{۱۸} و یا پایانه‌های اینترنتی هوشمند^{۱۹} باشد. یک PDL ممکن است شامل یک رایانه رومیزی با قابلیت بالا باشد که از طریق خطوط پرسرعت به خدمات اطلاعاتی، که حجم فوق العاده زیادی از اطلاعات را دارا بوده و به صورت دیجیتالی ضبط گردیده و کاملاً به روز است، متصل باشد. نرم‌افزار مدیریت اطلاعات شخصی حالت مشتری، می‌تواند به دریافت و تصفیه سازی دانش مضبوط کمک کند. وب جهان گستر^{۲۰} می‌تواند بهترین نمونه برای PDL بوده که در آن استفاده کنندگان نهایی می‌توانند زبان نشانه‌ای فرامتنی^{۲۱} را برای ایجاد سازمان‌های مرتبط با محتوای خود استفاده

نمایند. این ارتباطات می‌تواند بر اساس مکان یاب‌های منابع جهانی^{۲۲}، که برای شناختن محتوا و سرویس رسانه‌هایی که محتوا بر روی آن قرار دارد، استوار گردد.

۴- وضعیت نشریات الکترونیکی

به طور کلی، نشریات الکترونیکی هزینه چاپ کاغذ و ارسال به مشترکین را کاهش داده و پنجره‌ها را به سوی تفکرات جدیدی که به عنوان پرونده‌ها، پانویس‌ها و مواد سمعی و بصری ضمیمه شده‌اند، باز می‌نماید. نشریات الکترونیکی همچنین دستیابی دقیق به آرشیو دانش، آخرین یافته‌ها در مورد مواد منتشره جدید، آگاهی در مورد کنفرانس‌ها و همایش‌ها و تأثیر رسانه‌ها در اشاعه مواد منتشره را تسهیل می‌نمایند. آنها همچنین مقالات را در عرض زمان ۴۸ ساعته تأیید تیم بررسی مقالات دست‌نویس، به ما ارائه می‌دهند.

نشریات الکترونیکی می‌توانند به صورت مجلات دیجیتال و یا دیجیتالی شده باشد. مجلات دیجیتال مورد بررسی، تولید، ویرایش، ذخیره، بررسی مجدد و ارسال به مشترکین از طریق الکترونیکی، بدون هیچ مشابه چاپی، قرار

پی‌نوشت

می‌گیرد. مجلات دیجیتالی شده مجلاتی هستند که روی کاغذ چاپ شده و سپس اسکن و ذخیره شده و به صورت الکترونیکی توزیع می‌گردد. برخی کل شماره را به صورت الکترونیکی به لیستی از مشترکین ارسال می‌نمایند و برخی دیگر فقط فهرست مندرجات و چکیده‌هایی را همراه با اطلاعات خاص درباره چگونگی دستیابی به متن کاملی الکترونیکی یک مقاله ارائه می‌نمایند. برخی از طریق اینترنت و برخی دیگر از طریق لوح فشرده مطالب را ارسال می‌نمایند.

۵- نتیجه گیری

انتشار اطلاعات و تحویل، دارای چند بعد می‌تواند باشد و بیشتر و بیشتر به تولید رسانه‌های که معمولاً گران می‌باشد تبدیل می‌شود. تولید و ایجاد، شامل مهارت‌های جدید بوده و افزایش ارزش را به دنبال دارد. قوانینی که از مالکیت فکری حمایت می‌کنند، باید جهانی شوند. حفاظت قانونی از اطلاعات، تعاملات و استفاده کنندگان بر روی شبکه باید تقویت شده و از طریق فنون رمزنگاری حمایت شوند. اصطلاح «اشتراک» کم‌کم جای خود را به اصطلاح دیگری با عنوان «اجازه استفاده از اطلاعات» خواهد داد.

U-Trends in publishing and delivery of electronic information*, New Library World, v. 99, no. 1, 145, 1998, pp. 291-293.

1. Sirigindi Subba Rao

وی دانشمند (Scientist) حوزه علوم اطلاع‌رسانی (the Information Sciences Area) در مؤسسه تحقیقات چرم مرکزی (Central Leather Research Institute) بخش آدیار (Adyar) شهر مدرس (Madras) کشور هندوستان (India) می‌باشد.

۲- کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

3. Le Journal des Scavans

4. Philosophical Transactions

5. Online Public Access Catalog Use (OPACs)

6. the Library of Congress (USA)

7. the British Library (UK)

8. the National Diet Library (Japan)

9. Internet

11. Java

13. InterCast

15. server

17. CompuServe

19. Intelligent Internet Terminals (IIT)

20. World Wide Web (WWW)

21. Hyper Text Markup Language (HTML)

22. Universal Resource Locators (URL)